

European Federation of Museum & Tourist Railways

Fédération Européenne des Chemins de Fer Touristiques et Historiques

Europäische Föderation der Museums- und Touristikbahnen

Хартата от град Рига

**Приета единодушно от всички членове на Fedecrail при тяхната годишна
среща, проведена в град Ансе, близо до Лион, Франция,
на 16-ти април 2005-та година, но предложена първоначално в столицата
на Република Латвия, град Рига, откъдето получава и името си.
Последната редакция е от 2006-та година.**

European Federation of Museum & Tourist Railways

Fédération Européenne des Chemins de Fer Touristiques et Historiques

Europäische Föderation der Museums- und Touristikbahnen

Тази Харта бе създадена с цел подпомагане вземането на решения, които да дадат възможност и на следващите поколения да се наслаждават на ретро-железниците. Благодарение на последните беше спасено, възстановено, запазено и пуснато в действие исторически ценно оборудване. Надяваме се че всички заинтересовани страни ще видят в тази Харта възможности за вземане на мъдри решения. Тя бе създадена и като допълнение на няколко други Харти, които третира въпроси свързани със запазване на железопътното наследство.

Цел на Хартата: Този документ е система от принципи, които ръководят консервацията, възстановяването, поддръжката, ремонта и използването на исторически ценно железопътно оборудване. Надяваме се, че по този начин ще подпомогнем нашите членове при вземането на мъдри решения.

Дефиниции на основни понятия:

Железопътното наследство, често използвано тук като термин, би могло да включва и исторически ценни или запазени железници, музейни влакове и трамваи, а може да се разшири и до железопътно наследство, което е все още в движение по националната мрежа или пък други мрежи.

Железопътно оборудване, също използвано като термин в тази Харта, би могло да включва и сгради, и елементи на инфраструктурата, които представляват част от железопътен ансамбъл.

Запазването е процес на предпазване на конкретен обект от повреда и разпадане и съхраняването му по подходящ начин така, че неговото качество, състояние и историческа памет да останат непроменени.

Консервацията е процес на стабилизиране състоянието на обекта, без да се правят по никакъв начин компромиси с историческата и материална даденост.

Реставрацията е процес на ремонт на обекта или възстановяване на липсващи негови детайли, с цел връщане към предишното му състояние. Реставрацията може да увеличи мощността на обекта, преди да започне отново неговата експлоатация и по принцип може да отиде по-далеч от консервацията.

Ремонтът е процес на настройка и смяна на отделни компоненти. Специфичният стандарт на механичното състояние се постига без съобразяване с исторически правилната форма на отделните детайли, които могат да бъдат сменени или бракувани.

European Federation of Museum & Tourist Railways

Fédération Européenne des Chemins de Fer Touristiques et Historiques

Europäische Föderation der Museums- und Touristikbahnen

Текст на Хартата:

Член първи: За да се гарантира исторически ценно железопътно наследство е необходимо е да се използват научни и технически умения заедно със съответните съоръжения с цел запазване и задействуване на железопътното оборудване в рамките на изискванията за безопасност.

Член втори: Целта на съхраняване и възстановяване на железопътното наследство и на свързани с него трудови дейности е да се гарантира тяхното оцеляване, независимо, дали става въпроси за технологични експонати, за исторически сведения или за съхранени традиционни умения.

Член трети: Поддръжката и редовната експлоатацията на всички елементи на железопътното наследство са решаващи за неговото оцеляване. Експлоатацията на исторически ценното железопътно оборудване и публичната му демонстрация се подразбират като задължителни при тълкуване на настоящия текст.

Член четвърти: Намирането на социално полезни аспекти при експлоатацията на железопътното наследство би помогнало за неговото запазване, но само при условие че това приложение изисква минимални отклонения от автентичния дизайн и то винаги обратими.

Член пети: Железопътното наследство би следвало да показва не само собственото си историческо значение като транспорта система, а също така, и доколкото това е възможно, и историческия си произход и цялостното си въздействие върху живота на обществото.

Член шести: Процесът на реставрация е изключително специализирана дейност. Неговата цел е да се запази и разкрие естетичната, функционална и историческа ценност на традиционното железопътно оборудване. То следва да се базира, където това е възможно, на зачитане и запазване на оригиналния дизайн и технически характеристики.

Член седми: При консервацията на отделни елементи на железопътното наследство би следвало да се използват исторически автентични суровини и технологии, освен, ако това се оказва невъзможно, поради юридически причини, изисквания за безопасност или изчерпване на съществуващата наличност. В такива случаи би следвало да се използват подходящи временни заместители на такива суровини и технологии.

Член осми: Реставрацията на елементи от железопътното наследство не бива да преследва непременно най-първоначалния им вид. Някои от тях придобиват историческата си стойност едва по-късно, в процеса на тяхната експлоатация. Реставрация на оборудване, датирано към определен период, би следвало да се извърши едва след обстойно проучване на всички исторически сведения и налична документация отнасящи се за въпросния период, както и съставяне и одобряване на надлежен план за реставрация. Всички материали, които се използват като заместители на оригиналните, се обозначават с проста трайна маркировъчна система.

European Federation of Museum & Tourist Railways

Fédération Européenne des Chemins de Fer Touristiques et Historiques

Europäische Föderation der Museums- und Touristikbahnen

Член девети: Когато поради изисквания за безопасност е неизбежен монтажът на допълнително оборудване, то същото следва да се вписва хармонично в консервирания или реставриран елемент от железопътното наследство, както и фактът, че то се явява като заместител или добавка към исторически оригиналния дизайн на железопътното оборудване следва ясно да се посочи.

Член десети: Всички други допълнителни и задължителни изменения към първоначалната конструкция и автентичния външен вид на железопътното наследство следва да се извършват по възможно най-елегантния начин. За препоръчване е всички тези изменения да бъдат обратими, а основни детайли от оригиналния дизайн да бъдат съхранени с цел евентуален ремонт в бъдещето.

Член единайсети: Всеки етап на консервация и реставрация на исторически ценно железопътно оборудване следва да бъде систематично планиран и документиран. Полученият по такъв начин архив се запазва поне до края на експлоатация на възстановеното или консервирано оборудване.

Член дванайсети: Всички органи, участващи в ремонта, реставрацията, консервацията и експлоатацията на ретро- железници и исторически ценно железопътно оборудване, следва да поемат надлежни ангажименти по съхранението на всички свои архиви и отделни записки.

Хартата от град Рига е приета като кодекс за поведение от национални сдружения и отделни ретро-железници в следните 22 страни: Австралия, Великобритания, Ейре, Нова Зеландия, Белгия, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Гърция, Италия, Австрия, Германия, Швейцария, Латвия, Люксембург, Холандия, Норвегия, Русия, Испания, Швеция.